

pravilih družabne koristi in škode, po socialni morali. Delovanje pesnikov se mu, — ker je „Nachempfinder“ — zdi sicer lepo in v njemu najbolj na srcu ležečem zmislu razvitka od živali do človeka jako plemenito, a v bistvu dokaj nepraktično, le deloma porabno in v bistvu končno celo nevarno. Pravzaprav mu na njih dopade samo to, da blažijo zver v človeku. In ker smatra za svojo najsvetejšo nalogo dvigniti svojo družino nad živalsko čredo, zato se peča občan z umetnostjo, toda samo kot sredstvom, ne priznavajoč njene avtonomnosti in suverenosti. Nezavestnega, elementarnega ne trpi nič. Na njegovem vrtu mora biti vse drevje lepo prirezano. Drevje raste, da raste, o da, ampak kje drugje, ne pa na njegovem vrtu. V njegovi delavnici se mora vse delovanje uvrščati v smotreno in koristno sožitje. Kakor vsi moralisti v drugih panogah človeškega delovanja, daje tudi občan navodila v svojem področju za umetnost, sprejema v šolske knjige njene proizvode. Iz mladih ljudi vzgaja pesnikom čitatelje; umetnikom gledavce in poslušavce. Pesnike pretresa, svari, graja in plačuje z nagradami. Umetnost uvršča kot posebno točko v narodno politični program.

A kaj pravi umetnost k temu? „Guarda e passa“.

Fran Albrecht:

U svetli uri.

Kakor od samih lilij cvetočih
noč je nocoj srebrna vsa,
kakor od strun, neslišno pojočih,
zveneča tišina preko sveta.

Kakor valovi iz mraka in luči
lije mi, lije mi preko srca . . .
Srce ti moje, kaj bega te, muči,
trudno bogastva si svojega?

